

Úvod	7
Úvodní projevy	
Vystoupení prof. Erazima Koháka – Tvář krajiny, obzory představivosti	11
Vystoupení ministra životního prostředí RNDr. Miloše Kužvarta – Reflexe krajiny	16
Vystoupení ministra zemědělství ing. Jana Fencla	17
Jednání konference	
Panel 1 – Krajina jako přírodní prostor	
Václav Petříček: Přírodní krajina minulosti – příroda v krajině současnosti	25
Václav Cílek: Geologické základy české krajiny	27
Vojen Ložek: Krajina a její diverzita v proměnách času	35
Jan Pokorný: Krajina jako dynamický, živý systém – člověk řídí toky energie, vody a látek v krajině	38
Karel Prach: Šaty dělají člověka, vegetace krajinu	45
Igor Michal: Netknutá příroda jako součást kulturní krajiny?	49
Jan Čeřovský: Příroda a krajina	59
Panel 2 – Krajina jako kulturní prostor	
Miloslav Lapka, Eva Cudlínová: Příběh krajiny, krajina jako příběh	65
Antonín Buček, Jan Lacina: Harmonická kulturní krajina venkova: sny a realita	71
Jan Piňos: Oživení Broumova	77
František Radkovský: Sakrální architektura a její vliv na tvorbu krajiny	90
Jan Kroča: Dva příspěvky k sakrální geografii krajiny	92
Martin Sedlák: Vývoj české krajiny z hlediska extremity	95
Václav Cílek: Hospodaření s prostorem krajiny	99
Jiří Plos: Příspěvek k panelové diskusi o pojetí prostorového/územního plánování a jeho vztahu k plánování urbánnímu a krajinnému	103
Panel 3 – Duchovní rozměr krajiny	
Hana Librová: Kulturní krajina potřebuje náš smír s divočinou	129
Bohuslav Blažek: Nečitelnost: významná vlastnost krajiny	134
Josef Šmajš: Romantická úvaha o rekonstrukci krajiny a biofilní přestavbě měst	140
Jiří Skoblík: Tvář naší země (Krajina našeho domova)	149
Wendy Drozenová: Pohled na krajinu v raném křesťanství	153
Roman Juriga: Ekologické výzvy současnosti – Odpovědnost křesťanů, příčiny krize a hledání východiska	156
Josef Dolista: Význam teologie stvoření pro zachování naší krajiny	160
Ctirad Václav Pospíšil: Krajina jako způsob bytí člověka a zrcadlo lidského nitra	165
Jan Heller: Rozhovor krajiny a duše	171
Panel 4 – Umělecká reflexe krajiny	
Otakar Kuča: Přežijí? Zamyšlení nad fenoménem extenzivně kultivovaných krajin	177
Petr Čornej: Krajina v starším českém písemnictví	180
Jiří Šetlík: Příroda a krajina v reflexech výtvarného umění	190
Jiří T. Kotalík: Krajina domova jako proměnlivé téma umělecké reflexe	196
Pavel Scheufler: Fotografie jako obrazový pramen proměn přírodního prostředí v českých zemích – východiska prvních sedmdesáti let dějin fotografie	202
Jaroslav Bárta: Tváří v tvář	207

Panel 5 – Krajina z pohledu dnešních uživatelů	
Michal Pospíšil: Péče o krajinu v činnosti soukromého zemědělce	215
Josef Miškovský: Proces privatizace státní zemědělské půdy v souvislosti s uplatňováním ekologických požadavků při tvorbě krajiny	220
Karel Jech: Opuštěná půda	223
Tomáš Doucha: Péče o zemědělskou krajinu – ekonomicky zajímavá komodita?	225
Jiří Oliva: Mimoprodukční funkce lesů v činnosti Lesů České republiky	236
Radoslav Kinský: Kontinuita – důležitý předpoklad péče o krajinu	243
Vojtěch Broža, Adolf Patera: Krajina a vodohospodáři	246
Pavel Punčochář: Harmonie ochrany a užívání vodních zdrojů – základ trvalé udržitelnosti	256
Miloslav Šindlar: Voda v krajině	262
Václav Roubíček: Těžba nerostných surovin a krajinné rekultivace	272
Jasef Fanta: Česká krajina v evropských souvislostech	278
Panel 6 – Krajina v ohrožení	
Jan Plesník: Úmluva o evropské krajině: harmonie biotických, kulturních a paměťových struktur evropské krajiny jako lokus ohrožení	283
František Pelc: Deset let úsilí o revitalizaci Jizerských hor	287
Antonín Buček, Veronika Kopecká: Scénáře důsledků vlivů globálních klimatických změn na přírodu České republiky	294
Jan Kender: Aktuální stav v ohrožení ekologických struktur v krajině a jejich revitalizace	299
Josef Bubeník: Energetika, životní prostředí a krajina	305
Martina Pásková: Regulace cestovního ruchu coby výzva pro strategické plánování komunit	309
Martin Šerák: Neúčast občanských sdružení ve správních řízeních ve věci památkové péče jako problém péče o historickou kulturní krajinu	319
Luděk Sýkora: Živelná urbanizace příměstské krajiny	325
Vladislava Hamplová: Krajina v ohrožení aneb záměr výstavby kanálu Dunaj – Odra – Labe	331
Dokument	
Evropská úmluva o krajině	335
Literatura o krajině	355
Rejstřík autorů	356
Obsah ostatních svazků	363

SVAZEK 1

Václav Petříček: Předmluva	5
Obecná ochrana krajiny	
Petr Sklenička: Permanentní krajinné struktury – jejich funkce a vývoj	8
Igor Míchal: Fylogeneticky stabilizované stránky vnímání krajiny	16
Martin Dušek: Vliv využívání vodních ekosystémů na jejich funkce v krajině	22
Bohuslav Koutecký: Les v krajině a ochrana přírody	30
Mojmír Vlašín: Krajina z pohledu jejich uživatelů – suchozemských obratlovců	35
Petr Anděl: Je možné soužití dálniční sítě a života v krajině?	38
Michael Hošek: Ovočné dřeviny v krajině	
– nezvaný host či nedílná součást krajinného rázu?	45
Václav Petříček: Významné krajinné prvky	53
Igor Míchal: Jak uchopit a potom chránit krajinný ráz	60
Markéta Šišková, Ondřej Bílek: Vliv dominantních prvků vytvořených nebo přetvořených člověkem na krajinný ráz	65
Jan Plesník, Peter Mackovčín, Jiří Pokorný: Je ekologie obnovy všelékem na zničenou krajinu?	70
Darek Lacina: Ekologické sítě a jak je spřádat	75
Hana Babincová, Kateřina Macháčková: Krajinotvorné programy – všelék anebo drahý experiment?	81
Oldřich Syrovátka, Miloslav Šír, Miroslav Tesař: Změna přístupu ke krajině – podmínka udržitelného rozvoje	87
Pavel Pešout: Péče o krajinu prostřednictvím nevládních organizací na příkladu ČSOP	97
Petr Roth: Natura 2000 z pohledu uživatele	104
Zvláštní ochrana krajiny – chráněné krajinné oblasti	
František Pelc: Národní parky a chráněné krajinné oblasti jako součást našeho přírodního a kulturního dědictví, nebo jako bariéry ekonomického rozvoje?	112
Handrij Härtel, Petr Bauer: Českosaské Švýcarsko	
– historie a současnost středoevropské romantické krajiny	119
Ivana Jongepierová: Obnova krajiny v Bílých Karpatech	125
Jan Mertlík: Krajina, její vnady... a Český ráj	131
Ivo Machar: Ekologický nivní fenomén	135
Leoš Štefka: Moravský kras – turistický magnet České republiky	138
Jozef Jančo: Agroenvironmentální projekt k ochraně jeskynních systémů Moravského krasu	143
Miroslav Hátle: CHKO Třeboňsko – „krajina kompromisů“ a nástroje její ochrany	149
Roman Bukáček, Petr Matějka: Vývoj krajiny CHKO Žďárské vrchy v kontextu hodnot krajinného rázu	154

SVAZEK 2

Ivan Dejmal: Odkud a kam jde naše kultura nakládání s prostorem?	4
Jiří Löw: Krajinný ráz – významná součást kulturního bohatství národa	9
Jan Hendrych: Barokní zahrady a krajinné úpravy v Čechách	12
Jiří Mareček: Lidové krajinářství v obrazu naší země	21
Igor Kyselka: Význam drobných krajinných prvků, zkušenosti s jejich obnovou u nás i v zahraničí	29

Martin Weber: Cílevědomé utváření krajiny v minulosti a současnosti	35
Marie Lafarová: Otázky rehabilitace krajiny – šance a realita	39
Jiří Bláha: Telč – historické město v kulturní krajině	45
Pavel Valtr: Exploatace krajiny z pohledu krajináře, ekologa a urbanisty	49
Kamil Kaulich: Pozemkové úpravy jako významný nástroj pro ochranu a tvorbu krajiny	57
Jan Prudký: Vztah krajinného plánu k pozemkovým úpravám a územnímu plánu	63
Vladimír Mackovič: Krajina a územní plánování	66
Martin Tunka: Co mění krajinu, tvář naší země	77

SWAZEK 3

Ivan Dejmal: Místem jakých svědectví a jakých očekávání bude krajina třetího tisíciletí?	5
Pavel Klvač: Bažina a mokřad – dva pohledy na tutéž lokalitu: Případová studie vztahu obyvatel jedné vesnice k místní bažině/mokřadu	9
Igor Míchal: Kulturně historická východiska postojů ke krajině: Divočina – obděláná zem – město	13
Miloš Šejn: Rága ráje	26
Jaromír Gottlieb: Zahrada Mariánská	31
Václav Mazín: Čtvrtý rozměr krajiny	46
Pavel Trpák: Krajina sakrální, animální a profánní	50
Jiří Plos: Architektura – prostor a čas – krajina (Několik úvah nad širším pojmovým kontextem)	57
Wendy Drozenová: Krajina jako metafora	71
Oto Mádr: Člověk ekologický – zahradník země	75
Jiří Nečas: Viděl Bůh, že co stvořil, je dobré: Aktuální úvaha nad počátkem Bible	79

SWAZEK 4

Krajina čtená, krajina literární

Jiří Hořna: Krajina v dílech autorů středověké literatury	6
Alice Jedličková: Cesta z pouti (Postava a krajina v povídkách Boženy Němcové)	11
Václav Vaněk: Krajina duše, srdce a smrti (Příroda a krajina v české lyrice druhé poloviny 19. století)	16
Václav Durych: Jaroslav Durych – básník české krajiny (Vzpomínka na otce)	24

Krajina viděná, zobrazená a dotvořená

Dobroslav Líbal: Krajina České republiky, svědectví tisíciletého kulturního vývoje	30
Jiří Zemánek: Krajina jako místo archetypálních sil a dobrého bytí (Několik poznámek o dílech krajinného umění a naturalizaci kultury)	34
Jan Royt: Posvátná krajina Čech	41
Petr Kovář: Obytná krajina Ladislava Žáka	46
Igor Míchal: Proti estetickému nihilismu při zásazích do krajiny (Hodnocení krajiny, estetický teorém a snímky Miloše Spurného)	52
Zuzana Balcerová: Panelové sídliště v hraném českém filmu (aneb Kdo prolomí klišé?)	60
Jan K. Čeliš: Vzpínající se oř (Pohyb člověka v krajině a lidská mysl)	64
Ivo Markvart: Děti v krajině barev	70

Jména v krajině, krajina ve jménech

Libuše Olivová-Nezbedová: Pomístní jména jakožto svědectví o minulosti krajiny	76
Ivan Lutterer: Vztah našich místních jmen k člověku a k přírodě	81

SWAZEK 5

Václav Mezřický: Právní ochrana přírody a krajiny	5
Svatomír Mlčoch: Právní rámec plánování v krajině	7
Petr Kužvart: Jak je tomu v praxi s ochranou krajiny	11
Otakar Turek: Pár myšlenek k tématu ekologie a ekonomie	20
Josef Seják: Peněžní hodnocení ekologických funkcí území	24
Jana Matějková: Pozemkové úpravy a naděje pro krajinu	36
Eva Dýrová: Eroze a ochrana v naší krajině – včera, dnes a zítra	42
Jaroslav Figala: Evropský park zemědělské krajiny – utopie nebo nutnost?	46
Richard J. Barták: Současný stav ekologického zemědělství v České republice	49
Jaroslav Ungerman: Venkovská krajina z pohledu očekávaných změn struktury a využívání	52
Mojmír Kyselka: Tvorba krásy zemědělské krajiny	57
Václav Tlapák: Perspektivy souběhu krajinářských a lesnických aktivit	60
Jiří Schneider: Celospolečenské funkce lesů – jejich význam, hodnocení a zajištění	65
Jan Uher: Péče o krajinu ve vojenských újezdech z pohledu Vojenských lesů a statků ČR, s. p.	69
Igor Míchal: Lesní hospodářství a ochrana přírody – hledání souladu	75
Jaromír Bláha: Cestou do lesa: Pohled nelesníka	83
Miroslav Král: Vodohospodářské a územní plány – základ rozvoje regionů	93
Jaroslav Kubec: Vodní cesta jako integrální součást krajiny	98
Jan Šálek: Voda v krajině a přírodní způsoby čištění vod	107
Daniel Pokorný: Zvýšení ochrany před povodněmi zapojením změn ve využití krajiny	114
Tomáš Havlíček: Souvislosti řešení protipovodňové ochrany	120
Vlasta Petříková: Revitalizace krajiny zasažené průmyslovou činností	127
Konstantin Dimitrovský: Rekultivace – součást péče o životní prostředí území devastovaného těžbou uhlí	137
Stanislav Štýs: Proměny krajiny Severočeské hnědouhelné pánve	145
Petr Hrdina: Plánovaná výstavba dálnice D3 přes Dolní Posázaví z pohledu života v obcích na okraji, nikoliv státního investora v centru rozhodování	159
Tatiana Šindelářová: Atraktivní dopravní systémy (Svobodný pohyb – život bez omezení)	167

SWAZEK 6

Tomáš Hájek: Předmluva	5
I. Krajina a ohrožená krajina v nás	
Martin Říha: Zkáza severních Čech blízká nesdělitelnosti	8
Pavel Kovář: Ohrožená krajina v nás	13
Michal Hauser: Krajina mlčící a krajina mluvící (O kognitivním ohrožení krajiny a o tom, jak se proti němu dá bojovat)	18
Lenka Tvrdková: Krajina v konfliktu	24
II. Půda, eroze, urbanizace, neřád	
Ivan Bičík, Leoš Jeleček: Regionální rozdíly ve využití české krajiny v 19. a 20. století (ve světle údajů evidence katastru)	30
Martin Říha: Anarchie urbanismu v české krajině (Bilance druhé poloviny 19. století a století dvacátého, současné a budoucí trendy)	41

Ivan Vorel: Proměny rázu krajiny českého venkova a nebezpečí ztráty její identity	46
Zdeněk Matějka: Technické památky – stavby a jejich integrace v krajině	52
III. Zemědělská krajina unifikovaná a venkov stále více opuštěný	
Stanislav Burachovič, Stanislav Wieser: Region severozápadních Čech pod úderu času (Historicko-ekologické úvahy o Krušných horách)	60
Miroslav Dumbrovský: Kořeny unifikace krajiny – a co na to zákon o pozemkových úpravách?	66
Miroslav Janeček: Ochrana půdy před erozí	72
IV. Ekologická stabilizační struktura krajiny ohrožena	
Jan Kender: Ochrana a tvorba krajiny je ve státním zájmu (Hydrografická síť jako zdroj ekologické stability krajiny)	76
František Pelc: Revitalizace poškozených lesních ekosystémů Jizerských hor	82
V. Ničivá těžba v krajině	
Martin Holý: Kam se ubývá příběh destrukce těžbou v krajině	96
Vladimír Lysenko: Člověk jako největší geologický činitel – šok z náhlého prozření	106
Ivo Pírkryl a kol.: Obnova funkce krajiny narušené povrchovou těžbou na příkladu Sokolovské pánve	110
VI. Živelné pohromy v krajině a jejich příčiny	
Jaroslav Kinkor, Josef Reidinger: Ničivé povodně již byly, nebo jich bude ještě víc?	114
Vladimír Valenta: Změny lesních ekosystémů za uplynulá tři staletí	122
Otakar Štěrba: Říční krajina – příčiny a způsoby narušování jejího ekologického kontinua	129
VII. Doprava jako parcelace a rozbíjení krajiny	
Václav Hlaváč: Ničivé dopady rozvoje dopravních sítí na českou krajinu – bilance dvacátého století	138
Miroslav Patrik: Extrapolace dnešního stavu do budoucnosti, aneb je za dálniční struktury nějaká alternativa?	141
VIII. Rozpad genia loci krajiny a její paměťové struktury	
Tomáš Hájek: Křížek a strom v úsilí o vydobytí identity	160
Irena Bukačová: Nejsou lidé? (Spor mezi posvátným a nijakým)	168
Michal Streubel: Ochrana a výzkum drobných terénních památek – věc veřejná	173
Anna Matoušková: Kraj mizejících kostelů, aneb od osobního prožitku k formulaci obecnějšího problému	178
Karolína Šůlová: Příběh příběhů – park na Karlově náměstí	186
Jiří Malínský: Dějinná devastace svérázu místa a siluety (Krajina preindustriální, industriální a postindustriální)	190
Jiří Fencl: Křik nivy lahovické	196
IX. Eroze přírodních a kulturních hodnot cestovním ruchem	
Josef Zelenka: Krajina a cestovní ruch – globální perspektiva	202
Blažena Křížová: Kulturní krajina a její vztah k cestovnímu ruchu – malé ohlédnutí	211
Martina Pásková: Strategická defenziva turistického potenciálu Českého Krumlova	214
Pavel Kyzlík: Dosud nepoznaný fond památných stromů a cestovní ruch	224